Reactie rapport FNV WOB verzoek

Samenvatting

WerkSaam ontving donderdagavond 3 februari 2022 het rapport van de FNV, waarin zij WerkSaam ervan beticht mensen zonder loon te laten werken. Wij zijn enorm geschrokken van het rapport. Het rapport van de FNV is ons inziens geschreven vanuit 1 vooringenomen perspectief, en leidt tot 1 vooraf vastgesteld doel: namelijk aantonen dat de Participatiewet niet deugt. De FNV heeft geen wederhoor verricht, heeft zich niet verdiept in de werksituatie op locatie, noch heeft de FNV zich verdiept in de sociale motieven van onze samenwerkingspartners. Wij betreuren deze aanpak ten zeerste en herkennen ons dan ook niet in de inhoud van het rapport.

Door deze gekleurde wijze van onderzoek en rapportage brengt de FNV de sociale werkgelegenheid ernstig in gevaar, en bereikt zij juist het tegenovergestelde van wat zij wil bereiken.

WerkSaam gaat voor werk en ontwikkeling, een samenleving waarin iedereen die werkvermogen heeft kan meedoen in betaald werk. Daar hebben we ondernemers voor nodig die werkgelegenheid bieden, die bereid zijn om extra te investeren in begeleiding en ondersteuning. Door in dit rapport ondernemers in een kwaad daglicht te stellen brengt FNV de sociale werkgelegenheid ernstig in gevaar.

Wij zijn blij met de leer-werktrajecten die wij bieden aan onze cliënten en zijn er trots op dat wij al sinds het bestaan van WerkSaam een aanzienlijk hogere uitstroom naar werk realiseren dan het landelijk gemiddelde.

Toelichting

WerkSaam heeft 3 februari het rapport ontvangen dat FNV heeft opgesteld n.a.v. het WOB verzoek uit 2018. Dat WOB verzoek bevatte talloze vragen. Die vragen konden destijds naar onze mening niet goed beantwoord worden op basis van documenten. Enerzijds omdat er toen, over de periode waarover de vragen gesteld werden, nog geen registratie van een aantal zaken plaats vond. Anderzijds omdat FNV niet geïnteresseerd was in de context van het sociaal ontwikkelbedrijf. En voor het beantwoorden van de vragen was die wel van groot belang. Tenslotte wilden wij geen namen verstrekken van bedrijven die met ons samenwerken, om de privacy over de bedrijfsvoering van die organisaties te beschermen.

Dat vraagt zeker enige toelichting: wij hebben namelijk gerede zorg, dat bedrijven die ons nu opdrachten bieden, en steeds bereid zijn om kwetsbare doelgroepen te begeleiden en in dienst nemen, zich terugtrekken als zij negatieve publiciteit krijgen. En het is al zo moeilijk om steeds voldoende en passend werk te vinden voor onze medewerkers en cliënten.

Wij hebben daarom toen n.a.v. het WOB verzoek de FNV uitgenodigd voor een gesprek en hen aangeboden om een week lang mee te lopen bij WerkSaam, ook de externe locaties te bezoeken en toegang te krijgen tot onze systemen. FNV heeft dit categorisch geweigerd. Daarna heeft WerkSaam de vragen uit het WOB-verzoek op hoofdlijnen beantwoord. Dit bleek onvoldoende voor FNV en dus volgde een rechtsgang. Daar heeft WerkSaam zelf aangeboden om nog een keer in gesprek te gaan over wat FNV dan precies wilde weten. Een aantal gevraagde rapporten hebben we toen alsnog opgesteld.

Het WOB verzoek gaat over de periode van 2016-2018, de opstartfase van WerkSaam. Natuurlijk hebben wij in die periode ook verbeterpunten gesignaleerd en doorgevoerd in onze werkwijze. We willen benadrukken dat wij sowieso aan een permanente ontwikkeling van onze dienstverlening werken. Al ons werk doen wij altijd vanuit de motivatie om cliënten op weg naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Dat is onze drijfveer! Een van de zaken die wij al in 2017 georganiseerd hebben is de opzet van een onafhankelijke verdringingscommissie. Daar kunnen eventuele klachten over verdringing neergelegd worden, en toetst een onafhankelijke commissie die.

De inzet van de leer-werkstages en onze visie hierop vraagt om een nadere uitleg. In onze leer-werkbedrijven werken SW- en beschut werk medewerkers. De Participatiewet maakt de inzet van leer-werkstages mogelijk, zodat mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, over basis-arbeidsmarktvaardigheden leren beschikken. Het gaat dan niet om het niveau van het werk, maar om basis competenties, zoals op tijd komen, in sommige situaties over de motivatie om in actie te komen, goed gedrag op de werkvloer, communicatie op de werkvloer, etc. Zonder deze vaardigheden is er geen kans op de arbeidsmarkt. Vaak begint zo’n stage met bijvoorbeeld 2 uur werken op een dag dat zich dan opbouwt. Deze zorgvuldige opbouw zegt veel over de situatie waar cliënten vaak vandaan komen. Er worden duidelijke leerdoelen opgesteld met client en een dergelijke stage heeft ook een beperkte duur. Als de client ontwikkeling heeft doorgemaakt, kan deze richting een betaalde baan worden bemiddeld. Als dat nog een stap te ver is, dan worden andere instrumenten, zoals trainingen, ingezet. We willen nogmaals benadrukken dat dit in Westfriesland bovengemiddelde goede resultaten oplevert.

Het is belangrijk om te beseffen dat WerkSaam geen gewoon bedrijf is. Wij voeren een wet uit. Deze wet is heel duidelijk, met rechten en ook met plichten. Zo hebben bijstandscliënten recht op de begeleiding van een coach en de plicht om mee te werken aan hun re-integratie. Als de plichten niet worden nagekomen, verlangt de wet dat daar op wordt gehandhaafd.

WerkSaam is een sociaal ontwikkelbedrijf. Wij hebben SW- en beschut medewerkers in dienst, en daar zoeken wij werkzaamheden bij. In tegenstelling tot een regulier bedrijf, dat een product maakt, en zelf bepaalt hoeveel mensen daar voor nodig zijn. Het kan bij ons dus voorkomen dat er meer mensen zijn (verreweg de meeste met een betaalde baan!) dan waar wij werk voor hebben. Gelukkig hebben wij een aantal sociale ondernemers die altijd bereid zijn om ons werk te bieden voor die situaties. (Daar wordt niet altijd een kostendekkend tarief voor betaald, maar het is beter dan helemaal geen werk te hebben). Daarnaast bieden wij een continue en intensieve begeleiding op de werkvloer, waardoor onze infrastructuur niet te vergelijken valt met een reguliere werkgever. Ook de externe werkgevers met wie wij samen ontwikkeltrajecten uitvoeren, bieden op de werkvloer extra begeleiding zoals bijvoorbeeld gelegenheid voor taaltrainingen tijdens het werk, of opleidingsonderdelen voor de zorg of kinderopvang.

In het rapport van FNV staat iets vermeld over de toegevoegde waarde van WerkSaam. Als bron is hiervoor de gepubliceerde jaarrekeningen gebruikt. Deze passage suggereert dat WerkSaam ruimschoots 'verdient' aan onze leer-werkbedrijven. In sociale zekerheid wordt niet verdiend, hooguit een beetje bespaard, maar dat ter zijde. De netto toegevoegde waarde, waar FNV het over heeft is de omzet -/- de directe kosten. Andere kosten, zoals begeleiding, afschrijving van het materiaal en overhead zijn hierin niet meegenomen. Met name de begeleiding is aanzienlijk en daarom geeft het rapport ons inziens wederom een zeer vertekend beeld.

Verder weten wij uit ervaring dat veel mensen die bijstand ontvangen, angstig zijn om de relatieve veiligheid van de bijstand te verlaten. Zij weten dat dit consequenties gaat hebben voor hun huur- of zorgtoeslag, of zijn bang dat zij door nieuwe betaaltermijnen in de problemen gaan komen. Veel cliënten willen eerst van zichzelf overtuigd zijn dat zij voldoende kracht hebben om echt uit de bijstand te komen en zelf betaald werk te genereren.

Al deze aspecten weegt FNV niet mee, wilde er zelfs niet van horen.
Het risico dat nu ontstaat is dat al die sociale werkgevers, die ons ondersteunen met werk voor onze medewerkers en ontwikkeling van mensen, afhaken omdat zij niet neergezet wensen te worden als profiteur zoals FNV wil doen geloven.
Het is een aperte misvatting, het rapport niet goed onderbouwd en slechts vanuit één perspectief aangevlogen.

Tot slot: inmiddels lopen er andere onderzoeken, o.a. van Berenschot, die aantonen dat de begeleidingsbehoefte bij het aanleren van werknemersvaardigheden en specifieke

skills zo groot is, dat het niet gerechtvaardigd is om daar een regulier loon aan te koppelen. In die fase nog niet, maar met de inzet van iedereen leidt dat in heel veel situaties wel tot een betaalde baan. En dat is waar wij het voor doen! De sociale ontwikkelbedrijven hebben ondernemers nodig. Als we geen werk hebben, staan er straks duizenden kwetsbare mensen langs de kant die heel graag mee willen doen met werk. De vraag is of de FNV ze met dit rapport een dienst heeft bewezen.